Europos Parlamentas
2024-2029

PRIIMTI TEKSTAI

P10_TA(2025)0286

Dirbtinio intelekto poveikis finansų sektoriui

2025 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl dirbtinio intelekto poveikio finansų sektoriui (2025/2056(INI))

Europos Parlamentas,

– atsižvelgdamas į 2025 m. balandžio 9 d. Komisijos komunikatą dėl DI žemyno veiksmų plano (COM(2025)0165),

– atsižvelgdamas į 2020 m. rugsėjo 24 d. Komisijos komunikatą dėl ES skaitmeninių finansų strategijos (COM(2020)0591),

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 25 d. Europos vertybinių popierių ir rinkų institucijos (ESMA) ataskaitą „Dirbtinis intelektas ES investiciniuose fonduose: diegimas, strategijos ir portfelių pozicijos“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 30 d. ESMA viešą pareiškimą dėl dirbtinio intelekto (DI) naudojimo teikiant mažmenines investicines paslaugas,

– atsižvelgdamas į 2025 m. vasario 10 d. Europos draudimo ir profesinių pensijų institucijos (EIOPA) ataskaitą „EIOPA nuomonės dėl DI valdymo ir rizikos valdymo poveikio vertinimas“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. balandžio 30 d. EIOPA ataskaitą „Ataskaita dėl Europos draudimo sektoriaus skaitmeninimo“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 29 d. Europos bankininkystės institucijos (EBI) ataskaitą „ Rizikos vertinimo klausimynas. 2024 m. ruduo“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. rugpjūčio 4 d. EBI ataskaitą „Mašinų mokymasis vidaus reitingais grindžiamiems modeliams“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. vasario 26 d. Europos Centrinio Banko (ECB) priežiūros valdybos narės Elizabeth McCaul straipsnį „Nuo duomenų iki sprendimų: DI ir priežiūra“ (angl. *From data to decisions: AI and supervision*),

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 7 d. ECB paskelbtą dokumentą „Dirbtinio intelekto plėtra: nauda ir rizika finansiniam stabilumui“,

– atsižvelgdamas į 2023 m. gruodžio 15 d. Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos darbinį dokumentą „Generatyvinis dirbtinis intelektas finansų srityje“,

– atsižvelgdamas į Tarptautinių atsiskaitymų banko 2024 m. gruodžio 12 d. ataskaitą „Dirbtinio intelekto reguliavimas finansų sektoriuje: naujausi pokyčiai ir pagrindiniai uždaviniai“,

– atsižvelgdamas į Tarptautinių atsiskaitymų banko 2024 m. birželio 13 d. ataskaitą „Pažangi finansų sistema: kaip dirbtinis intelektas keičia finansų sektorių“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gruodžio 19 d. G7 aukšto lygio ekspertų grupės ataskaitą „Dirbtinis intelektas ir ekonominės ir finansų politikos formavimas“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. lapkričio 14 d. Finansinio stabilumo tarybos ataskaitą „Dirbtinio intelekto poveikis finansiniam stabilumui“,

– atsižvelgdamas į 2024 m. gegužės 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1624 dėl finansų sistemos naudojimo pinigų plovimui ar teroristų finansavimui prevencijos[1],

– atsižvelgdamas į 2024 m. birželio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1689, kuriuo nustatomos suderintos dirbtinio intelekto taisyklės ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 300/2008, (ES) Nr. 167/2013, (ES) Nr. 168/2013, (ES) 2018/858, (ES) 2018/1139 ir (ES) 2019/2144 ir direktyvos 2014/90/ES, (ES) 2016/797 ir (ES) 2020/1828 (Dirbtinio intelekto aktas)[2],

– atsižvelgdamas į 2022 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2022/2554 dėl skaitmeninės veiklos atsparumo finansų sektoriuje, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 1060/2009, (ES) Nr. 648/2012, (ES) Nr. 600/2014, (ES) Nr. 909/2014 ir (ES) 2016/1011[3] (Skaitmeninės veiklos atsparumo aktas),

– atsižvelgdamas į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir

---

1 OL L, 2024/1624, 2024 6 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1624/oj.

2 OL L, 2024/1689, 2024 7 12, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj.

3 OL L 333, 2022 12 27, p. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2554/oj.

kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas)[4],

– atsižvelgdamas į 2016 m. sausio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2016/97 dėl draudimo produktų platinimo[5] (nauja redakcija) (Draudimo produktų platinimo direktyva),

– atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 600/2014 dėl finansinių priemonių rinkų, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012[6] (Finansinių priemonių rinkų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2014 m. gegužės 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/65/ES dėl finansinių priemonių rinkų, kuria iš dalies keičiamos Direktyva 2002/92/EB ir Direktyva 2011/61/ES[7] (Finansinių priemonių rinkų direktyva),

– atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 575/2013 dėl prudencinių reikalavimų kredito įstaigoms ir investicinėms įmonėms ir kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 648/2012[8] (Kapitalo reikalavimų reglamentas),

– atsižvelgdamas į 2013 m. birželio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2013/36/ES dėl galimybės verstis kredito įstaigų veikla ir dėl riziką ribojančios kredito įstaigų ir investicinių įmonių priežiūros, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2002/87/EB ir panaikinamos direktyvos 2006/48/EB bei 2006/49/EB[9] (Kapitalo reikalavimų direktyva),

– atsižvelgdamas į 2011 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2011/61/ES dėl alternatyvaus investavimo fondų valdytojų, kuria iš dalies keičiami direktyvos 2003/41/EB ir 2009/65/EB bei reglamentai (EB) Nr. 1060/2009 ir (ES) Nr. 1095/2010[10] (Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyva),

---

4 OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj.

5 OL L 26, 2016 2 2, p. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/97/oj.

6 OL L 173, 2014 6 12, p. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/600/oj.

7 OL L 173, 2014 6 12, p. 349, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/65/oj.

8 OL L 176, 2013 6 27, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/575/oj.

9 OL L 176, 2013 6 27, p. 338, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2013/36/oj.

10 OL L 174, 2011 7 1, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/61/oj.

– atsižvelgdamas į 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/138/EB dėl draudimo ir perdraudimo veiklos pradėjimo ir jos vykdymo (Mokumas II)[11],

– atsižvelgdamas į 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/65/EB dėl įstatymų ir kitų teisės aktų, susijusių su kolektyvinio investavimo į perleidžiamus vertybinius popierius subjektais (KIPVPS), derinimo[12].

– atsižvelgdamas į 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą (ES) 2015/2366 dėl mokėjimo paslaugų vidaus rinkoje, kuria iš dalies keičiamos direktyvos 2002/65/EB, 2009/110/EB ir 2013/36/ES bei Reglamentas (ES) Nr. 1093/2010 ir panaikinama Direktyva 2007/64/EB[13] (Mokėjimo paslaugų direktyva),

– atsižvelgdamas į savo 2022 m. gegužės 3 d. rezoliuciją dėl dirbtinio intelekto skaitmeniniame amžiuje[14],

– atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 55 straipsnį,

– atsižvelgdamas į Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto pranešimą (A10-0225/2025),

A. kadangi ES dirbtinio intelekto aktu (DI aktas) nustatoma pirmoji pasaulyje išsami dirbtinio intelekto (DI) reglamentavimo sistema;

B. kadangi DI akto III priedo 5 punkto b ir c papunkčiuose apibrėžiami du didelės rizikos naudojimo finansinių paslaugų sektoriuje atvejai, t. y. DI sistemų naudojimas vartojimo kreditų vertinimo ir kreditingumo vertinimo tikslais ir jų naudojimas rizikos vertinimui ir gyvybės bei sveikatos draudimo kainodarai;

C. kadangi DI sistema DI akte apibrėžiama kaip mašina grindžiama sistema, suprojektuota veikti įvairiais autonomijos lygiais, kuri po diegimo gali veikti prisitaikydama ir kuri, siekiant aiškių ar numanomų tikslų, iš gautos įvesties duomenų daro išvadą, kaip generuoti išvedinius, pavyzdžiui, predikcijas, turinį, rekomendacijas ar sprendinius, kurie gali turėti įtakos fizinei ar virtualiai aplinkai;

D. kadangi bendrosios paskirties DI modelis – DI modelis, įskaitant atvejus, kai jis yra išmokomas pasitelkiant didelį duomenų kiekį taikant didelio masto savipriežiūrą, kuris yra itin bendro pobūdžio ir gali veiksmingai atlikti įvairias skirtingas užduotis, neatsižvelgiant į

---

11 OL L 335, 2009 12 17, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/138/oj.

12 OL L 302, 2009 11 17, p. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2009/65/oj.

13 OL L 337, 2015 12 23, p. 35, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2366/oj.

14 OL C 465, 2022 12 6, p. 65.

tai, kaip tas modelis yra pateikiamas rinkai, ir kuris gali būti integruotas į įvairias tolesnės grandies sistemas ar panaudojimo būdus, bet neįskaitant DI modelių, kurie naudojami mokslinių tyrimų, plėtros ar prototipų kūrimo veikloje prieš tai, kai jie pateikiami į rinką;

E. kadangi sistemos, naudojamos siekiant pagerinti matematinį optimizavimą arba paspartinti ir aproksimuoti tradicinius nusistovėjusius optimizavimo metodus, pvz., tiesinės ar logistinės regresijos metodus, nepatenka į DI sistemos apibrėžties taikymo sritį;

DI diegimo finansinių paslaugų srityje padėtis

1. pažymi, kad DI diegiamas visame ES finansinių paslaugų sektoriuje plačiai ir įvairiai, o finansų įstaigos, kurios ilgą laiką naudojo klasikinį mašininį mokymąsi, dabar palaipsniui eksperimentuoja kaip pagalbinę priemonę naudodamos generatyvinį DI, įskaitant didžiuosius kalbos modelius (LLM) ir kitus bendrosios paskirties DI modelius; pabrėžia, kad dauguma dabartinių DI naudojimo atvejų siekiama racionalizuoti administracinius procesus ir dauguma taikomųjų programų naudojamos ne didelės rizikos inovacijoms, o paprastiems klausimams spręsti; tačiau pažymi, kad dominuoja ir daugėja DI naudojimo atvejų fizinių asmenų kreditingumui įvertinti arba jų kredito reitingui nustatyti, o ši veikla šiuo metu DI akte apibrėžta kaip didelės rizikos; pabrėžia, kad visiškai autonominių DI sistemų diegimą finansų sektoriuje turėtų prižiūrėti žmogus[15]; pažymi, kad finansų įstaigos ir toliau nagrinėja naudojimo atvejus, susijusius su bendrosios paskirties DI modeliais, dėl kurių didesnio sudėtingumo kyla didesnė veiklos ir atitikties rizika, tačiau taip pat pažymi, kad šios taikomosios programos iš esmės tebėra testavimo etape;

2. mano, kad DI yra puiki galimybė ES finansų įstaigoms kurti novatoriškesnius produktus, racionalizuoti operacijas ir didinti konkurencingumą pasauliniu mastu; pabrėžia, kad DI naudojimas finansinių paslaugų srityje gali duoti naudos visuomenei, be kita ko, veiksmingiau nustatant sukčiavimą ir užkertant jam kelią, atliekant kovos su pinigų plovimu patikrinimus ir sankcijų tikrinimą, teikiant pagalbą klientams, vykdant sandorių stebėseną, teikiant individualizuotas finansines konsultacijas, renkant ir analizuojant aplinkos, socialinius ir valdymo duomenis ir teikiant ataskaitas, kuriant prekybos modelius ir strategijas, teikiant pagalbą reguliavimo reikalavimų laikymosi klausimais, vykdant rinkos priežiūrą ir piktnaudžiavimo rinka stebėseną; mano, kad naudojant DI finansų sektoriuje turėtų būti užtikrinta, viena vertus, inovacijų ir

---

15 EBI ataskaita „ Rizikos vertinimo klausimynas. 2024 m. ruduo“; EIOPA ataskaita dėl Europos draudimo sektoriaus skaitmeninimo; ESMA ataskaita dėl dirbtinio intelekto ES investiciniuose fonduose.

konkurencingumo ir, kita vertus, rizikos valdymo, vartotojų apsaugos ir finansinio stabilumo pusiausvyra; pabrėžia, kad DI naudojimo finansinių paslaugų srityje nauda visų pirma turėtų būti perkelta galutiniams vartotojams, pavyzdžiui, mažinant kainas, užtikrinant geresnę aprėptį, teikiant geresnes finansines konsultacijas, užtikrinant didesnę finansinę įtrauktį ir prieigą, taip pat didinant finansinį raštingumą;

3. pažymi, kad dėl DI naudojimo finansinių paslaugų srityje taip pat kyla rizika; pabrėžia, kad iki pastarojo meto proveržio LLM srityje, ši rizika kilo dėl duomenų, pagal kuriuos modeliai buvo mokomi, kokybės, tikslumo ir reprezentatyvumo, nes ne LLM DI sistemos išvediniai yra tik tiek patikimi, kiek yra patikima duomenų įvestis; pažymi, kad dėl prastos duomenų kokybės, be kita ko, gali būti gaunami diskriminaciniai rezultatai, atsirasti netinkamo pardavimo ir stipresnio sisteminio šališkumo atvejų, o dėl neskaidrių ir sudėtingų modelių galėtų kilti privatumo pažeidimų ir galėtų būti atskiriami pažeidžiami vartotojai, pavyzdžiui, taikant diskriminacines kainas, ir taip padidėtų esama rizika arba kiltų nauja; pabrėžia, kad LLM kelia didelę papildomą riziką, kurią gali būti sunku įvertinti, įskaitant modelių kuriamas haliucinacijas, net jei mokymo duomenys yra aukštos kokybės; pabrėžia, kad tokia rizika ir rezultatai turi būti veiksmingai mažinami; atkreipia dėmesį į tolesnius iššūkius, susijusius su kibernetinio saugumo pažeidžiamumu ir DI sistemų paaiškinamumu; todėl pabrėžia, kad reikia užtikrinti patikimą duomenų valdymą, griežtą DI modelių testavimą ir dokumentavimą, kartu išlaikant žmogaus dalyvavimą procese ir laikantis aukštų DI sistemų naudojimo į vartotojus orientuotose taikomosiose programose standartų;

4. supranta, kad finansų įstaigos laikosi pragmatiško požiūrio į DI sistemų kūrimą, testavimą ir diegimą, siekdamos užtikrinti atitiktį galiojantiems horizontaliesiems ir sektorių teisės aktams; pabrėžia, kad šis apdairus požiūris taip pat gali būti grindžiamas neįrodyta klientų paklausa, kintančiais klientų lūkesčiais ir rizikos aspektais, kurie nurodyti pirmiau;

5. pabrėžia, kad DI plėtra kelia sunkumų priežiūros institucijoms, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad trūksta su DI susijusių ekspertinių žinių ir tinkamų priežiūros priemonių, kad būtų galima įvertinti pažangius mašinų mokymosi ir generatyvinio DI modelius; ragina Europos ir nacionalines priežiūros institucijas prisitaikyti prie vis dažnesnio DI naudojimo finansinių paslaugų srityje ir stebėti, vertinti ir mažinti riziką vartotojams ir finansiniam stabilumui, kartu atidžiai stebint, kad nebūtų atgrasoma nuo inovacijų, kai nustatoma neproporcinga reglamentavimo našta arba pernelyg griežti reguliavimo metodai;

6. pažymi, kad DI paslaugų teikėjų, kurie siūlo konsultacijas dėl investicijų, koncentracija gali paskatinti minios elgseną, kurią lemia panašūs modeliai ir riboti duomenų šaltiniai; primygtinai ragina

Europos ir nacionalines priežiūros institucijas stebėti šią riziką ir finansų įstaigas, kad į jas būtų atsižvelgiama kuriant DI priemones;

7. atkreipia dėmesį į ES finansinių subjektų priklausomybę nuo trečiųjų šalių technologijų tiekėjų, kurie teikia DI modelių prieglobos ir kūrimo paslaugas, ir pabrėžia, kad dauguma finansinių įmonių yra priklausomos tik nuo kelių trečiųjų šalių technologijų tiekėjų, kurie teikia tokias paslaugas, o tai gali lemti koncentracijos riziką ir sumažinti finansų įstaigų derybinę galią derantis dėl DI paslaugų sutarčių sąlygų ar jas keičiant; perspėja, kad kliovimasis nedideliu skaičiumi tam tikros paslaugos teikėjų gali sukelti sisteminę riziką sutrikimų atveju, ypač jei neįmanoma greitai pereiti prie alternatyvių teikėjų;

8. pažymi, kad pagal neseniai priimtą Skaitmeninės veiklos atsparumo aktą (SVAA) reikalaujama, kad finansų įstaigos įgyvendintų priemones, kuriomis būtų mažinama koncentracijos rizika, kylanti dėl informacinių ir ryšių technologijų (IRT) trečiųjų šalių tiekėjų, įskaitant nenumatytų atvejų planus ir priemones veiklos tęstinumui užtikrinti; prašo Komisijos ir Europos priežiūros institucijų visų pirma įvertinti galimybę taikyti SVAA nustatytas pasitraukimo strategijas ir pereinamojo laikotarpio nuostatas DI modeliams, kurių prieglobą suteikia paslaugas teikiančių trečiųjų šalių infrastruktūra, visų pirma atsižvelgiant į tai, kad DI paslaugų srityje labai pasikliaujama trečiųjų šalių technologijų tiekėjais;

9. pabrėžia, kad ES įmonės turi turėti galimybę naudoti esamą debesijos infrastruktūrą DI plėtrai ir diegimui; ragina aktyviai nagrinėti būdus, kaip stiprinti DI modelių ir atitikties sistemų suderinamumą ir sąveikumą su bendraminčių tarptautinių partnerių, ypač tų, kurie siekia suteikti vienodai patikimas reguliavimo apsaugos priemones, DI modeliais ir atitikties sistemomis, siekiant užtikrinti, kad ES finansų įstaigos išlaikytų prieigą prie DI priemonių ir tiekėjų, ir siekiant formuoti suderintus pasaulinius standartus, kartu užtikrinant teisinį tikrumas Europos įmonėms;

10. remia iniciatyvas, kuriomis siekiama skatinti DI ir debesijos plėtrą ES, visų pirma siekiant plėtoti DI paslaugas, kurios visiškai atitiktų ES duomenų apsaugos ir pagrindinių teisių sistemas, kartu stiprinant strateginį savarankiškumą ir atsparumą;

DI finansinių paslaugų srityje reguliavimo aplinka

11. pabrėžia, kad finansinių paslaugų sektorius yra griežtai reguliuojamas ir tiek nacionaliniu, tiek ES lygmenimis jam taikomi įvairūs sektorių teisės aktai, pagal kuriuos reikalaujama, kad subjektai valdytų riziką įvairiose srityse, įskaitant duomenų apsaugą, duomenų atsekamumo liniją, duomenų kokybę, duomenų valdymą, veiklos atsparumą, užsakomąsias paslaugas, modelio riziką, diskriminacinius rezultatus ir rinkos bei kredito riziką, ir kurie kartu

sudaro DI diegimo ir valdymo finansinių paslaugų sektoriuje sistemą[16]; tačiau pabrėžia, kad svarbu nuolat stebėti reglamentavimo spragas ir kintančius DI naudojimo atvejus finansų srityje, ypač siekiant apsaugoti vartotojų teises ir teisę į privatumą;

12. pažymi, kad ES patvirtino labiau rizika grindžiamą požiūrį į DI reglamentavimą, palyginti su kitomis jurisdikcijomis; pabrėžia, kad, nors dėl to gali kilti iššūkių diegiant ir plėtojant DI finansinių paslaugų srityje, šis požiūris taip pat suteikia galimybę didinti pasitikėjimą ir remti inovacijas, jei sistema bus patikslinta ir įgyvendinta taip, kad būtų skatinamas teisinis tikrumas, proporcingumas ir pasitikėjimas rinkoje; pripažįsta, kad DI aktas dar nėra visiškai įgyvendintas ir kad dar neįvertintas jo praktinis poveikis;

13. primena, kad DI akte aiškiai atsižvelgiama į dabartinį finansinių paslaugų srities *acquis* ir juo siekiama išvengti reikalavimų dubliavimo, visų pirma kiek tai susiję su vidaus valdymu ir kokybės valdymo procesais, leidžiant finansų įstaigoms taikyti ribotas nukrypti leidžiančias nuostatas tiek, kiek lygiaverčiai reikalavimai yra nustatyti ES finansinių paslaugų teisėje; reiškia susirūpinimą dėl to, kad reglamentavimas vis dėlto dubliuojasi ir nėra pakankamų gairių dėl šių reglamentavimo sutapimų ir sąveikos aiškinimo, o dėl to atsiranda nepagrįstas sudėtingumas, reglamentavimo našta ir teisinis netikrumas ir tai trukdo diegti DI finansinių paslaugų sektoriuje; pabrėžia, kad svarbu užtikrinti teisinę, reguliavimo ir administracinę sistemą, grindžiamą tikrumu, nuspėjamumu ir stabilumu; pažymi, kad DI aktą aiškinant plačiai, o ne proporcingai, gali kilti pavojus, kad finansų įstaigoms bus taikomi nepagrįsti atitikties reikalavimai ir kils teisinis netikrumas; pripažįsta iššūkį, kylantį dėl to, kad priežiūros institucijos skirtingai aiškina teisines nuostatas ir esama skirtingų lūkesčių, susijusių su *acquis* taikymu, ir dėl to atsiranda bendrosios rinkos fragmentacija; prašo Komisijos ir nacionalinių kompetentingų institucijų nustatyti ir pašalinti bet kokius neatitikimus įgyvendinant DI aktą ir rengiant būsimą bendrųjų dokumentų rinkinį skaitmeninėje srityje;

14. pritaria DI akto rekomendacijai finansų sektoriaus kompetentingas institucijas paskirti DI sistemų, naudojamų finansinių paslaugų, kurios laikomos didelės rizikos paslaugomis, srityje rinkos priežiūros institucijomis; tačiau pažymi, kad kitos nacionalinės kompetentingos institucijos bus atsakingos už nedidelės rizikos DI sistemų priežiūrą;

---

16 Svarbūs atitinkamų sektorių teisės aktų pavyzdžiai, be kita ko, yra Kapitalo reikalavimų reglamentas, Kapitalo reikalavimų direktyva, Direktyva „Mokumas II“, Draudimo produktų platinimo direktyva, Finansinių priemonių rinkų reglamentas, Finansinių priemonių rinkų direktyva, Skaitmeninės veiklos atsparumo aktas, Alternatyvaus investavimo fondų valdytojų direktyva ir KIPVPS direktyva, Mokėjimo paslaugų direktyva, taip pat susijusios Europos priežiūros institucijų gairės ir techniniai reguliavimo standartai.

pripažįsta sunkumus, kylančius dėl to, jog yra keletas priežiūros agentūrų, turinčių su *acquis* taikymu susijusios kompetencijos; taip pat pripažįsta iššūkius, kylančius dėl to, kad įvairios priežiūros agentūros skirtingai teisiniu požiūriu aiškina teisės aktus ir turi skirtingų lūkesčių, o tai gali lemti bendrosios rinkos susiskaidymą;

15. ragina priežiūros institucijas stiprinti koordinavimą, bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, kad būtų išvengta sutampančių prašymų dėl jurisdikcijos; be to, primygtinai ragina Komisiją ir priežiūros institucijas stiprinti bendradarbiavimą su tarptautiniais partneriais pasauliniuose standartų nustatymo forumuose, kad būtų užtikrintas suderinimas ir išvengta reglamentavimo metodų susiskaidymo, taip pat užtikrinti, kad ES neatsiliktų nuo pasaulinių reglamentavimo pokyčių ir prie jų prisiderintų;

16. pažymi, kad Bendrajame duomenų apsaugos reglamente ir jo reikalavimuose dėl duomenų kiekio mažinimo, tikslo apribojimo, klientų sutikimo ir finansų įstaigų atliekamo asmens duomenų tvarkymo nustatyti DI naudojimo finansinių paslaugų srityje apribojimai; mano, kad reikia užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp naudojimosi DI teikiama nauda finansinių paslaugų srityje ir vartotojų duomenų apsaugos;

Rekomendacijos, kaip užtikrinti atsakingą DI naudojimą finansinių paslaugų srityje

17. apgailestauja, kad ES atsilieka DI inovacijų ir investicijų srityje, kaip matyti iš 33 mlrd. EUR vertės rizikos finansavimo, kurį 2018–2023 m. gavo ES įmonės, kuriančios bendrosios paskirties DI modelius, palyginti su daugiau kaip 120 mlrd. EUR, kuriuos gavo analogiškos JAV įmonės;[17] mano, kad finansinių paslaugų sektorius, kaip sektorius, kuris daugiausia išleidžia IRT paslaugoms ir produktams, gali atlikti katalizatoriaus vaidmenį sutelkiant privačias investicijas į DI; atsižvelgdamas į lėto investavimo į DI ES finansų sektoriuje kontekstą, ragina pateikti plataus užmojo pasiūlymą, kuriuo būtų paskatinta ES rizikos kapitalo rinka kaip santaupų ir investicijų sąjungos dalis;

18. ragina Komisiją pateikti aiškias ir praktines gaires, parengtas konsultuojantis su Europos ir nacionalinėmis priežiūros institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais, dėl galiojančių finansinių paslaugų srities teisės aktų taikymo DI naudojimo srityje; mano, kad tokiomis gairėmis turėtų būti siekiama sudaryti sąlygas naudoti DI finansinių paslaugų sektoriuje, be kita ko, etiškai, atsakingai ir skaidriai; ragina nustatyti nuoseklias apibrėžtis ir supaprastinti reglamentavimo sistemą, kad būtų išvengta reikalavimų dubliavimo, įskaitant rizikos

---

17 Christine Lagarde, *The transformative power of AI*, 2025, https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2025/html/ecb.sp250401_1~d6c9d8df11.en.html.

vertinimo ataskaitų teikimo reikalavimus, ir įspėja dėl universalaus sprendimo principo taikymo, dėl kurio mažesnėms ir vidutinėms finansų įstaigoms užkraunama neproporcinga našta; pabrėžia, kad reikia užtikrinti tinkamą atsakingo DI naudojimo ir pakankamos erdvės inovacijoms pusiausvyrą;

19. ragina Komisiją išnagrinėti, kaip DI grindžiamas priemones galima naudoti finansų rinkose, pavyzdžiui, tarpininkavimo, portfelio valdymo ir atitikties automatizavimo srityse, siekiant prisidėti prie santaupų ir investicijų sąjungos tikslų, be kita ko, remiant neprofesionaliuosius investuotojus jiems priimant informacija pagrįstus investavimo sprendimus, stiprinant finansinį švietimą, skatinant įmones diegti inovacijas, mažinant rinkos susiskaidymą ir užtikrinant saugią aplinką vartotojams; pabrėžia, kad šiems tikslams pasiekti reikalinga technologiniu požiūriu neutrali reglamentavimo sistema;

20. mano, kad sektorių teisės aktų, kuriais reglamentuojamas DI naudojimas finansinių paslaugų srityje, iš esmės pakanka, kad jie apimtų dabartinės formos DI diegimą; pabrėžia, kad turėtų būti vykdoma nuolatinė stebėsena siekiant nustatyti, ar dabartiniai finansinių paslaugų srities teisės aktai, taikomi DI diegimui, dubliuojasi arba turi trūkumų; pabrėžia, kad dėl papildomų teisės aktų padidėtų sudėtingumas ir netikrumas ir galiausiai kiltų rizika, kad sektorius neteks naudojimosi DI privalumų; pabrėžia, kad norint pasikliauti dabartinėmis sistemomis reikia nuolat vykdyti priežiūrą, užtikrinti veiksmingą vykdymą ir aiškiai paskirstyti atsakomybę už atitikties užtikrinimą, visų pirma tarpvalstybinio ar užsakomojo DI diegimo scenarijuose, taip pat stebėti ir vertinti galimas būsimas spragas, atsirandančias dėl naujų pokyčių DI srityje, jei dėl jų kiltų didelė rizika vartotojams ir finansiniam stabilumui; primygtinai rekomenduoja Komisijai ir valstybėms narėms koordinuoti veiksmus siekiant išvengti perteklinio reguliavimo, kalbant apie jau esamus aktualius teisės aktus, ir užkirsti kelią naujų kliūčių atsiradimui tarpvalstybinėse rinkose; pažymi, kad pagal DI aktą Komisija gali įvertinti DI akto III priede pateiktą didelės rizikos taikomųjų programų sąrašą;

21. ragina Europos ir nacionalines priežiūros institucijas remti atsakingą DI diegimą skatinant nuoseklų aiškinimą ir proporcingą dabartinių taisyklių taikymą; mano, kad tinkamas DI diegimo finansinių paslaugų sektoriuje reguliavimas padeda diegti DI ir didina visuomenės pasitikėjimą juo; pabrėžia, kad priežiūros institucijų požiūris ir metodai yra tokie pat svarbūs kaip ir pačios taisyklės; rekomenduoja vykdant priežiūra pirmenybę teikti apčiuopiamai operacinei rizikai, kai ji nustatyta, o ne abstraktiems ar teoriniams susirūpinimą keliantiems klausimams, kartu išlaikant aktyvų ir proporcingą požiūrį į priežiūrą, derinant inovacijas ir vartotojų apsaugą, kad būtų galima valdyti nenumatytą riziką, kylančią dėl vis platesnio masto DI technologijų diegimo; pabrėžia, kad svarbu

veiksmingai stebėti ir šalinti su DI susijusią riziką, įskaitant riziką, susijusią su neskaidrumu, rinkos koncentracija ir sumažėjusia atskaitomybe, nes tai galėtų daryti poveikį finansiniam stabilumui;

22. ragina Komisiją ir valstybes nares pašalinti kliūtis DI grindžiamoms novatoriškoms finansų įmonėms patekti į rinką ES, be kita ko, supaprastinant licencijų išdavimą, tarpvalstybinę plėtrą ir įtraukiant jas į priežiūros inovacijų centrus;

23. remia DI naudojimo poveikio aplinkai mokslinius tyrimus, daugiausia dėmesio skiriant išteklių naudojimo intensyvumui ir ilgalaikiam tvarumui, siekiant padidinti skaidrumą ir padėti finansų įstaigoms įvertinti šiuos aspektus ir savo aplinkosauginį pėdsaką;

24. mano, kad dėl vis dažnesnio DI naudojimo, kuris gali turėti įtakos darbo rinkai finansinių paslaugų srityje, reikalingas tvirtas raštingumas DI srityje, skaitmeniniai įgūdžiai ir specialistų dalyvavimas, kuris būtų remiamas tiek viešojo sektoriaus kvalifikacijos kėlimo iniciatyvomis, tiek rinka grindžiamais sprendimais; remia pramonės pastangas ir tikslines iniciatyvas, įskaitant viešojo ir privačiojo sektorių partnerystes ir perkvalifikavimo programas, kad finansų sektoriaus darbuotojai įgytų techninės ir etinės kompetencijos DI srityje, visų pirma kiek tai susiję su teisėmis ir rizika; pabrėžia, kad svarbu parengti DI strategijas, kuriomis didinamas našumas ir remiamas darbuotojų prisitaikymas, kvalifikacijos kėlimas ir perskirstymas, kartu užtikrinant prasmingą žmogaus atliekamą priežiūrą ir kontrolę; prašo suteikti daugiau aiškumo dėl DI akte nustatytų reikalavimų finansų įstaigoms laikytis DI raštingumo reikalavimų; be to, pabrėžia, kad svarbu užtikrinti ir skatinti vienodą prieigą prie DI priemonių ir paslaugų, be kita ko, mažiau skaitmeninių gebėjimų turinčių gyventojų grupėms;

25. ragina Komisiją ir Europos bei nacionalines priežiūros institucijas įvertinti su DI susijusios apribotos bandomosios reglamentavimo aplinkos, inovacijų centrų ir finansinių paslaugų tarpvalstybinės bandymo aplinkos pridėtinę vertę sudarant sąlygas eksperimentuoti su DI grindžiamomis finansinėmis inovacijomis, siekiant padėti startuoliams išbandyti savo produktus ir sudarant sąlygas įsitvirtinusioms institucijoms išbandyti naują naudojimo būdą kontroliuojamoje aplinkoje, kartu užtikrinant vartotojų apsaugą ir rinkos vientisumą; mano, kad tinkamai panaudojant apribotą bandomąją DI reglamentavimo aplinką galėtų būti sukurta struktūrizuota ir prižiūrima bandymų aplinka, būtina siekiant sudaryti palankesnes sąlygas inovacijoms ir atsakingam DI diegimui finansinių paslaugų sektoriuje; ragina Europos ir nacionalines priežiūros institucijas stiprinti priežiūros priemones ir technologijas (*SupTech*) naudojant DI ir integruoti jas į kasdienę priežiūros veiklą, kad būtų padidintas finansų priežiūros veiksmingumas ir efektyvumas; pažymi, kad šiomis priemonėmis siekiama remti, o ne pakeisti priežiūrą vykdančius asmenis;

°

° °

26. paveda Pirmininkei perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai ir valstybių narių vyriausybėms bei parlamentams.